ئەزمون و یاد

بەشی حەوتەم: بۆ خوێندنەوەی بەشی یەكەم تاكو شەشەم كلیكی ئێرە بكە.

بەرایی خوێن

سوورێن، كە لە دوورەوەڕا لێی دەڕوانیت، لە شوورەیەكی بەردینی كون و كەلەبەر تێنەكەوتووی لە تەهی ئاسمان چەقیو دەچێت. تۆ ئەگەر جارێك لە سلێمانییەوە بۆ هەڵەبجە سەفەر بكەیت و لە تەختی شارەزوورەوە بە دەستی چەپدا سەیری ئەو زنجیرەچیایە بكەیت كە لە پشتی (ئەحمەدئاوا)وە هەتا سنووری پێنجوێن درێژ دەبێتەوە، وات دێتە پێش چاوان كە دیوارێكی لە بەرد و چیمەنتۆ هەڵچنراوی زێدە سەختی بێ گیان بێت. وەلێ كە نیازی سەفەر و وەسەر چیادا هەڵگەڕانت هەبێت و جورئەتی كەشف كردنی ئەو دنیا پڕ ئەفسوونەی (سوورێن) وەبەر خۆت نێی، ئەوجا تێ دەگەیت كە ئەمە جیهانێكی پڕ مێرگ، نواڵ، مێرگوزار، زەنوێر، لێرەوار، كەند و كەندڕ و دەرە، ئەشكەوتی زێدە ئاسی و پڕ پێچ و پەنای كانیلە تێدا هەڵقولاوە...

(دەرەی مەڕ) لە ئامێزی دەرەیەكی تەنگ و ڕژد و هەڵەموتدا خەوتووە.. شەو لەوێ خەوتین و لەگەڵ سپێدەدا رابووین و بەنێو دەرەدا سەرەوژور قەیتوولەمان بەست. سی و یەك چەكدار و سێ پێشمەرگەی بێ چەك، هاوڕای سێ پێشمەرگەی ڕێنیشاندەری ناشارەزای لیژنەی هەریم كە سێ ڕۆژ پێشتر لە بناری سورێنەوە، بە نامەی مەلابختیار و شەوكەتی حاجی موشیر و بەكری حاجی سەفەرەوە، بەنیازی گەیاندنی هێزەكەی ئێمە كە لە سێ مەفرەزە پێك هاتبوون بۆ ڕۆژاوای بناری سوورێن و پاشتر سازدانی هێرشێكی فراوان بۆ سەر بنكەكانی ق.م لە (كانی خەیاران) و دەوروبەری گوندی (دزڵی) لە دیوی ئەودیوی بناری سورێن و هەورامانی كوردستانی ڕۆژهەڵات. ئەو سێ پێشمەرگەیە، ئەگەر یادەوەرییم یارمەتیم بدات، ئەمانە بوون:

_ هۆشیار حاجی مامەندی

_ ئازاد تۆفیق

_ حەمەی حاجی ئەحمەدی دێكۆن.

لەگەڵ ئەو نامە رەسمییەی كە بۆ لێپرسراوی مەفەرەزەكان هاتبوو، دوو نامەی منیشیان لەگەڵ بوو كە لە بەكری حاجی سەفەر و مەلابەختیارەوە نێردرابوون. من تا ئەو كات ناوی بەكرم نەبیستبوو، وەلێ بە ناوی مەلابەختیار ئاشنابووم. نامەكان، وێرای بەخێرهێنان، جۆرێك هاندان و ورەوەبەرنانیشیان تێدابوو.

نامەكەی بەكری حاجی سەفەر سەرنجی راكێشام، بە تایبەت كە لەكۆتاییدا نووسیبووی (براتان... پ م بەكەری حاجی سەفەر). بەكر، ئەوسات ئەندامی سەركردایێتیی یەكێتیی نیشتمانیی كوردستان، ئەندامی سەركردایێتیی كۆمەڵە و لێپرسراوی لقی سلێمانیی یەكێتی بوو. هەر لەو نامەیەوە و

داوتریش بە درێژایی ساڵانی خەباتی شاخ، بەکری حاجی سەفەر بۆ من جێگای ڕێزی تایبەت و خۆشویستن بوو. ئیمزای نامەکەی مەلابەختیار(هاورێتان... مەلابەختیار)، ئیمزای نامەیەکی دیکەی وەبیرهێنامەوە کە لە ۲۱ی نۆڤەمبەری ۱۹۷۷دا و بە بۆنەی ساڵوەگەڕی لە سێدارەدانی سێ ڕێبەرەکەی کۆمەڵە (شەهاب و جەعفەر و ئەنوەر)، بە ناوی کۆمیتەی هەرێمەکانەوە، بۆ کۆمیتەی ڕێکخستنی هەڵەبجەی نووسیبوو. من ئەگەرچی ئەندامی کۆمیتەی ڕێکستنی هەڵەبجە نەبووم و لە ڕێکخستنەکانی سلێمانیدا کارم دەکرد، وەلێ نامەکە شەهید ئەنوەر حەمەئەمینی هاورێم نیشانی دام.
ئێستا بەیانیی ڕۆژێک لە ڕۆژانی مانگی حوزەیرانی ساڵی(۱۹۷۸)ە و چوار سەعاتانە ئێمە بەرەو لوتکەی (مڵەخورد)ی سوورێن سەردەکەوین. دوندی بەرزی مڵەخورد لە بەرزایی ئاسمان تێپەڕیوە، یان من وای دەبینم!. لە دەستپێکی ڕێ کردنەوە، مێرگ و نواڵی بنار چڕگەن و گیاوگۆڵ تا چۆکان هاتوون. بۆنی بەیان (ئاخر بەیانیش بۆنی تایبەت بەخۆی هەیە!) هەڵژەنراو لە بۆنی بەیبوون و چنور و لۆ، نێوئاخن بە ویتەی سوێسکان و قاسپەی کەو، جیهانێک لە فەنتازیات بۆ دەخولقێنێت کە هەموو شتێکی تێدا دەبینی، تەنیا وێنەی جەنگ و خوێنڕژتن نەبێ!.
هەتا پتر بە بەژنی سوورێندا هەڵدەزنیی، ئەو پارچەپارچە پۆشاک لە خۆی دەکاتەوە و سنگ و مەمک و گەردنی ڕووت و قووت دەنێتە بەردەستت!....
ئێمە لەبەرگەردنی لوتکەدا وچانمان بۆ گرتووە و لە ناکاودا ڕێژنەی گوللەمان بەسەردا دەبارێ، ئێمەش نائاگا لە بۆسەی ق م، بەوپەڕی شڵەژاوییەوە بنبەردیان لێ دەکەینە سەنگەر و سەنگەر دژ بە سەنگەر دەوەستێ!.

بارێکی دەروونیی شپرز و نائاسا... یەکەم جارمە خۆم لە سەنگەردا ببینمەوە و لە ڕووی دێوەزمەی مەرگدا بوەستم!. ئەم ڕێگایەی ئێمە، بەو شێوەیەی لە نامەکەدا، (شەوکەت) نەخەشەی بۆ کێشابووین، دەبوو بێ هیچ گرفتێک بمان گەیەنێتە شوێنی مەبەست، کەچی بۆ نێو جەرگەی هێزەکانی (ق م)ی هێناوین!.
بنبەردەوبنبەرد هەڵدەکشێین.. چەند کەپک و قوتەیەک دەگرین و لێیان دادەمزرێین. سی و یەک چەکدار و چوار بێچەکی نەشارەزا، لەسەر بەرزاییەکی دوورەدەست و دوورە ئاوەدانیی پشت بە هێزەکانی دەوڵەت تەنراو، بەرانبەر هێزێکی شارەزای تێروتەسەلی پشت بە بنکە و بارەگای خۆی بەستوو لە خاکی ئێراندا، لە جەنگدان.
بە درێژایی بەهارەرۆژێک، شەڕ بەردەوامە!. شەڕی دوو برا لەو ترۆپکە بەرزانەدا کە لە ماڵی خوداوە نزیکترن تا هەوارگەی شەیتان، وەک ئەوە وایە کە بستێکمان لە نزمابیەکان بۆ شەڕگە دەست نەکەوێت. ئێمە لە حەوشەی خوادا، لە قوللە بەرزەکانی خوادا، لە کەوشەنی حەرەمی خوادا یەکتر دەکوژین و خوداش دەستێکمان لێ هەڵناهێنێ.. پەیڤێکی ڕەحمەتمان بەگوێدا ناچرپێنێ..
نەعرەتەیەکی تووڕەبوون ناکێشێ و نافەرموێ: لە وڵاتی وێران و داگیرکراوتان بڕوانن، ئاوڕێک لە مێژووی دوور نا، نزییکتان بدەنەوە و خەجاڵەت بکێشن!.

www.kurdistannet.org

ئەحمەدگریانەیی، عەلی شامار، هۆشیارحاجی مامەندی و من لەبن رکەبەردێکدا دانیشتووین و بە دووربین لە سەنگەرەکانی پێشەوە دەڕوانین...

ـ پێکرام!!....

هۆشیارە، ئەژنۆی راستی لەئامێز گرتووە و خوێن لە بەشی خوارەوەی پوزی فیچقە دەکات!. دەرلنگی شەرواڵەکەی هەڵ دەکێشین. گوللەکە پوزی ئەنگاوتووە، کەچی خوێن بە لوزەو لە بنڕانی هەڵ دقولێ. وردتر لێی دەڕوانین و تێ دەگەین کە گوللەی نەفرەتی لە بەشی سەرەوەی پوزییەوە دەرچووە و شاخوێنبەری رانی دڕیوە. برین دەپێچین و تەوژمی خوێن سەر دەکا...

ـ ئەمانەتی ئێوە و ئەم کاسێتە!.. ئەم کاسێتە، وەکو دوا دیاری بە کوڕەکەم بگەیەنن!.. ئەو تەنیا دوو مانگی تەمەنە!.. ئەگەر دەتوانن لاشەکەم بەرنە خوارێ و لەم چیایەم جێ مەهێڵن!.

سەری هۆشیار لەسەر ئەژنۆی خۆم دادەنێم. دەست بە کاکۆڵە زەردەکەیدا دێنم و دەڵێم:

ـ برینەکەت سوکە و لە خۆڕا خۆت بێهیوا دەکەیت!.

ـ مامۆستا!... ئەو هەموو خۆێنە دەبینیت چۆن لرفە دەکات؟... مرۆڤێک چەند هێندە خوێنی تێدایە؟!.

ئەو هۆشیارەی چەند ساتێک پێش ئێستا هێزی جوانەگایەکی تێدا بوو، وا لە پەلوپۆ دەکەوێت و بە ئاستەم لێوانی پێ دەبزووێن.. ڕەنگی دێت زەرد و زەردتر دەبێت.. هەموو هێزی خۆی کۆدەکاتەوە و گەرەکییە تەکان بدات، کەچی سەری دەکەوێتەوە ئامێزی من.. نەرم نەرم چاوی بە چواردەوردا دەگێڕێ.. لە قوڵایی ئاسمان رادەمێنێ!..لە چاوانیدا دەیان پرسیاری نامەفهوم و راڤەنەکراو دەبینم!.. کێ لە نهێنی پرسە قوڵەکانی مرۆڤێکی لە لێواری مەرگدا وەستاو دەگات؟.. ئەرێ دەشێ مرۆڤ لەو ئان و ساتەدا بیر لە چی بکاتەوە و حەسرەت بۆ چی بخوات؟!.... پەی پێ بردنیان ئەستەمە!...دەست لەسەر دڵی دادەنێم، هەست بە ترپەی لێدانی ناکەم.. ئێستا چاوەکانی مۆلەق وەستاون .. ئیدی زەمەن بۆ ئەو کۆتایی هات!!.

تاقم و مەخزەنەکانی لێ دەکەینەوە. بە جامەدانییەکەی دایدەپۆشین. لە یەکدی دەڕوانین و پەیڤێک بۆ گوتن نییە. پشت لە تەرمی وشیار دەکەم و لە دەشتی گوڵڕەنگی شارەزوور رادەمێنم کە وەک مافوورێکی ڕەنگینی تا چاوبڕبکات پانوپۆڕ لە بەرپێی سوورێندا راخراوە. ڕەبایەکانی بەعس کە وەک قارچک لەسەر گردۆڵکەکانی بنار هەڵ تۆقیون، ناوناوە بە دەستڕێژێک پیرۆزباییمان لێ دەکەن!.

ـ دەبێ بیر لە پاشەکشە و داکشان بکەینەوە!. ئەحمەدگریانەییە پێشنیاز دەکات!.

ـ مامۆستا!.. تۆ لەگەڵ پێشمەرگەیکدا برۆ و هاوڕێیانی سەنگەرەکانی پێشەوە ئاگادار بکەرەوە!.. ئێمە چاوەڕوانی گەڕانەوەتان دەکەین!..

بە نەدیویدا ملەبەملە سەردەکەوین و دەگەینە یەکەم سەنگەری پێشەوە...

ـ شەڕکردن لێرەدا کەڵکێکی نییە.. بڕیارە داگەڕێین!.

ـ ئێوە لە شوێنی ئێمەدا بەرگری بکەن... کە ئێمە دوورکەوتینەوە، ئەوجا ئێوەش سەنگەرەکە چۆڵ کەن.. گەر وا نەکەین، سواری سەرمان دەبن!..(غەفور دەرەشیشی وام پێ دەڵێ!).

لە بوولێڵی ئێوارەدا، ملەخورد لەژێر بارانی ئاگردا دادەگیرسێ.. سەنگەر چۆڵ دەکەین. دەگەینەوە شوێنی مەبەست و کەسێک نەماوە. هاوڕێیانمان دابەزیون و ئێمەش پێنج کەس بە ترۆپکی ملەخوردەوە بەجێماوین!.. چەکدارەکانی (ق م) سەردەکەون. ئێمە خۆمان حەشار دەدەین. ئەوان تەواو نزیکن و ئێمە بێ دەنگ و چرپە!. ئەوان گۆرانیی سەرکەوتن دەچڕن!. ئێمە لە بیری دەربازبووونداین. ئەوان بەرەو بارەگاکانیان دەکشێنەوە و ئێمەش لە توولەڕێی دابەزین دەگەڕێین.

ـ ئەمە تەرمەکەی هۆشیارە لێرەدا!..(پێشمەرگەیەک وا دەڵێ).

لە دەوری تەرمی بەجێماوی هوشیار چیچکەمان کردووە.. بیر لە ئەو ناکەینەوە بەڵکو لە خۆمان و چارەنووسمان!..

ـ تەنیا یەک ڕێگای دابەزین هەیە.. هەمان ڕێگای بەیانی کە لێیەوە سەرکەوتین!.. (پێشمەرگەیەکی دیکە وا دەڵێ).

بزنەڕێ دەبینینەوە!.. دەست بە پشتوێنی یەکترەوە دەگرین و بەرەو بنار خلۆر دەبینەوە.. هەمیشە دابەزین لە سەرکەوتن سەختترە!.

کاتژمێر سێی بەیانییە و شوێن هەمان گوندی دوێنێ بەیانییە. کەس دەرگامان لێ ناکاتەوە.. بە نێو دێدا دەسووڕێینەوە و سوسەی هاوڕێیانمان ناکەین!.. بە تۆپزی خۆمان بە ماڵێکدا دەکەین...

ـ ئەگەر لێرە بمێننەوە، بەیانی جاش و سەرباز دەتان گرن!

ـ تەنیا چەند نانێک و هیچی تر!

نان وەردەگرین و مەتارەکانمان پڕئاو دەکەین و لە گوند دەردەکەوین...

ـ لە نێو ئەم پەڵەچنارەدا خۆمان حەشار دەدەین!.. (من وا دەڵێم).

ئێوارەیە.. لە نێوان چنارانەوە ملەقوتێ دەکەین.. باخچەیەک بەرانبەرمانە و جمەی دێ لە چەکدار.. هاوڕێیانی خۆمانن.. پێک دەگەینەوە..

ـ بڕیارمان داوە کە عەلی شامار، پێشمەرگەکانی هەرێم و تۆ، لە شارەزوورەوە بڕۆن بۆ لای لیژنەی هەرێم و ئێمەش دەگەڕێینەوە بۆ هەورامان!.. (دیسان ئەحمەدگریانەییە کەپاشی ڕاوێژکردن لەگەڵ هاوڕێیانی دیکە، ئەم بڕیارەیان داوە).

ـ من ڕازیم و زۆریشم پێخۆشە!.

دوعاخوازی دەکەین. هێزەکە بەرەو هەورامان دەگەڕێتەوە و ئێمەش لەژێر باڵی شەودا، ڕووەو تەختایی شارەزوور بە هیوای گەیشتن بە بنکەکانی هەرێم لە بناری سوورێن، دادەکشێین!.

www.kurdistannet.org